

Feiten & cijfers

Op deze website vindt u de complete cijfermatige onderbouwing van het bedrijvenbeleid. Op deze pagina zetten we voor u kort de belangrijkste feiten en cijfers op een rij.

Algemeen: de economie

- Volgens de Macro Economische Verkenning 2020 van het CPB valt de Nederlandse economische groei terug. Bedroeg de groei van het bbp in 2018 nog 2,6%, voor dit jaar gaat het CPB uit van een groei van 1,8% en in 2020 van 1,5%.
- De groei valt terug door de gure wind uit het buitenland, o.a. door de handelsspanningen.
- De Nederlandse economie doet het nog wel bovengemiddeld in Europees perspectief. Zowel in 2019 als in 2020 overtreft de groei in Nederland die van het eurogebied met 0,7 respectievelijk 0,3 %-punt.
- De overheidsfinanciën zijn gezond. In beide jaren kent de begroting een overschot, neemt de overheidsschuld verder af en ligt deze ruim onder het Brusselse plafond.
- Door het afzakken van de economische groei verliest de werkgelegenheidsgroei aan kracht. Naar verwachting zal het werkloosheidspercentage in 2019 gemiddeld 3,4% bedragen. In 2020 loopt dit percentage licht op tot 3,5%. De arbeidsmarkt is nog altijd krap, wat goed zichtbaar is in het naar recordhoogte gestegen aantal openstaande vacatures. Ook leidt dit tot hogere lonen.
- Internationale onzekerheden kunnen op de economische groei een neerwaarts effect hebben. Te denken valt aan het oplopende handelsconflict tussen China en de VS, het onzekere Italiaanse begrotingsbeleid en de mogelijke no-deal Brexit.
- De economische neergang en internationale onzekerheden onderstrepen waarom EZK met het bedrijvenbeleid blijft werken aan het versterken van de concurrentiekracht en het innovatief vermogen van het Nederlands bedrijfsleven.

Nederland op veel ranglijsten in de top

Nederland behoort tot de mondiale top van de meest dynamische en concurrerende kenniseconomieën in de wereld. Het kabinet zet er met het bedrijvenbeleid op in deze toppositie te behouden en verder te versterken en onze welvaart duurzaam veilig te stellen voor de toekomstige generaties in een wereld die sterk in beweging is.

Kerntabel Bedrijvenbeleid 2014-2019

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
1. Arbeidsproductiviteitsniveau (positie NL)	6	5	7	6	7	7
2. Global Competitiveness Index (positie NL)	8	5	4	5	6	4
3. European Innovation Scoreboard (positie NL)*	6	5	5	4	4	4
4. R&D-intensiteit (in % van bbp)**	2,17	2,15	2,15	2,18	2,16	
5. Omvang pps-projecten (in mln €)**	814	970	1060	1207	1260	
6. Uitstoot broeikasgassen industrie (CO ₂ - equivalenten)	55,8	56,4	56,7	57,7	57,2	
7. Kwaliteit ondernemersklimaat (positie NL)					3	
8. Ranglijst digitale economie en maatschappij (DESI)	4	4	4	3	4	3

* 2014 en 2015: positie in Innovation Union Scoreboard als voorganger van European Innovation Scoreboard; ** 2018: voorlopige realisatie.

Nederland heeft hoog arbeidsproductiviteitsniveau, lage groei

Nederland heeft internationaal al jaren een hoog arbeidsproductiviteitsniveau. Nederland staat in 2018 op de zevende plaats. De productiviteitsgroei is echter in ons land, net als in vele andere landen, sterk vertraagd. De oorzaak hiervan is een puzzel voor economen en beleidsmakers. Voor Nederland heeft de grote groep zzp'ers door hun negatieve productiviteitsgroei de laatste jaren in ieder geval een drukkend effect gehad op de groei van de Nederlandse arbeidsproductiviteit. Nederland wijkt met deze groep internationaal duidelijk af.

Nederland voor het eerst meest concurrerende economie in Europa

Nederland staat in 2019 op de vierde plaats op de wereldwijde ranglijst van meest concurrerende economieën. Dit blijkt uit de net verschenen jaarlijkse ranglijst van het Global Competitiveness Report die is opgesteld door het World Economic Forum (WEF). Nederland is vergeleken met vorig jaar twee plaatsen gestegen en is Zwitserland en Duitsland voorbij gestreefd. Nederland is hiermee nu voor het eerst de meest concurrerende economie in Europa.

Nederland vierde op European Innovation Scoreboard

Nederland staat in 2019, net als in 2017 en 2018, op de vierde plaats in het European Innovation Scoreboard (EIS). Het EIS is een ranglijst van de Europese Commissie die de relatieve prestaties van de EU-landen toont wat betreft onderzoek en innovatie. Nederland behoort tot de kopgroep van zogenoemde innovatieleiders in Europa. Dat zijn landen die meer dan 20 procent hoger dan het EU-gemiddelde scoren.

R&D-uitgaven ruim boven EU-gemiddelde

De doelstelling van het bedrijvenbeleid voor R&D-investeringen in Nederland is 2,5% bbp. Door een revisie van de R&D-statistiek bij het CBS, ingegeven door nieuwe internationale richtlijnen, is de afstand tot die waarde geringer geworden. Eerder werd nog uitgegaan van een waarde van 1,99% van het bbp als voorlopig over 2017. Inmiddels is op basis van een gereviseerde R&D-statistiek over 2017 een definitief cijfer beschikbaar van 2,18% van het bbp en een voorlopig cijfer over 2018 van 2,16% van het bbp. Het is nog niet duidelijk in welke mate de wijzigingen in internationale richtlijnen ook in andere landen tot aanpassingen van de R&D-uitgaven leiden.

Omvang pps-projecten neemt verder toe

De omvang van de publieke en private R&D-investeringen in TKI-verband heeft zich de afgelopen jaren voortvarend ontwikkeld, waardoor de omvang van de middelen voor PPS-projecten in 2018 ongeveer € 1.260 miljoen (voorlopige schatting) bedroeg. Hiervan is bijna € 590 miljoen (47%) afkomstig van bedrijven.

Uitstoot broeikasgassen industrie omlaag

In het regeerakkoord heeft het kabinet een ambitieus klimaatdoel gesteld: een reductie van 49% broeikasgasemissies in 2030 ten opzichte van 1990. Voor de industrie geldt het indicatieve doel van 59% reductie. De Nederlandse industrie stootte in 2018 34% minder broeikasgas uit dan in 1990, terwijl de productie gegroeid is in die periode. Er is dus sprake van absolute ontkoppeling. De uitstoot van de Nederlandse industrie is na 2014 weer iets opgelopen, wat samenhangt met de nog sterkere productiegroei van de industrie. De Nederlandse industrie behoort tot de relatief uitstoot intensieve industrieën van Europa. Een verklaring hiervoor is dat de Nederlandse industrie enkele relatief grote subsectoren kent, waarvan een deel tevens relatief uitstootintensief (o.a. basischemie en basismetalenindustrie) is.

Goede kwaliteit Nederlands ondernemersklimaat

Volgens de National Entrepreneurship Context Index (NECI) van de Global Entrepreneurship Monitor 2018/2019, die aangeeft hoe ondernemersvriendelijk een land is, staat Nederland op de derde plek van de 54 deelnemende landen. Van de Europese en Noord-Amerikaanse landen staat Nederland op de eerste plaats.

Nederlandse bedrijfsleven digitaal vooraan

Het kabinet streeft ernaar om digitale koploper van Europa te worden. Volgens de Digital Economy and Society Index (DESI) staat Nederland in 2019 op de derde plaats. In 2019 hebben alleen Finland en Denemarken een hogere score dan Nederland. Het Nederlandse bedrijfsleven investeert het meest in ICT en past bovendien meer digitale faciliteiten in het productieproces toe dan gemiddeld in de EU.

Maatschappelijke uitdagingen en sleuteltechnologieën

Het kabinet heeft 25 missies binnen vier maatschappelijke thema's geformuleerd om maatschappelijke uitdagingen aan te pakken. De focus ligt hierbij op economische kansen van maatschappelijke uitdagingen en de bijdrage van sleuteltechnologieën aan oplossingen voor deze uitdagingen. Van de projecten die in 2018 gebruik hebben gemaakt van het innovatie-instrumentarium heeft ongeveer 60 procent betrekking op de vier maatschappelijke thema's, waarmee zo'n 67 procent van het innovatiebudget is gemoeid. Sleutelgebieden maken een brede toepassing van nieuwe technologieën in economie en samenleving mogelijk. Ruim 1 op de 2 privaat-publieke samenwerking (PPS)-toeslag-inzetprojecten richt zich op een van de vijftig sleuteltechnologieën.